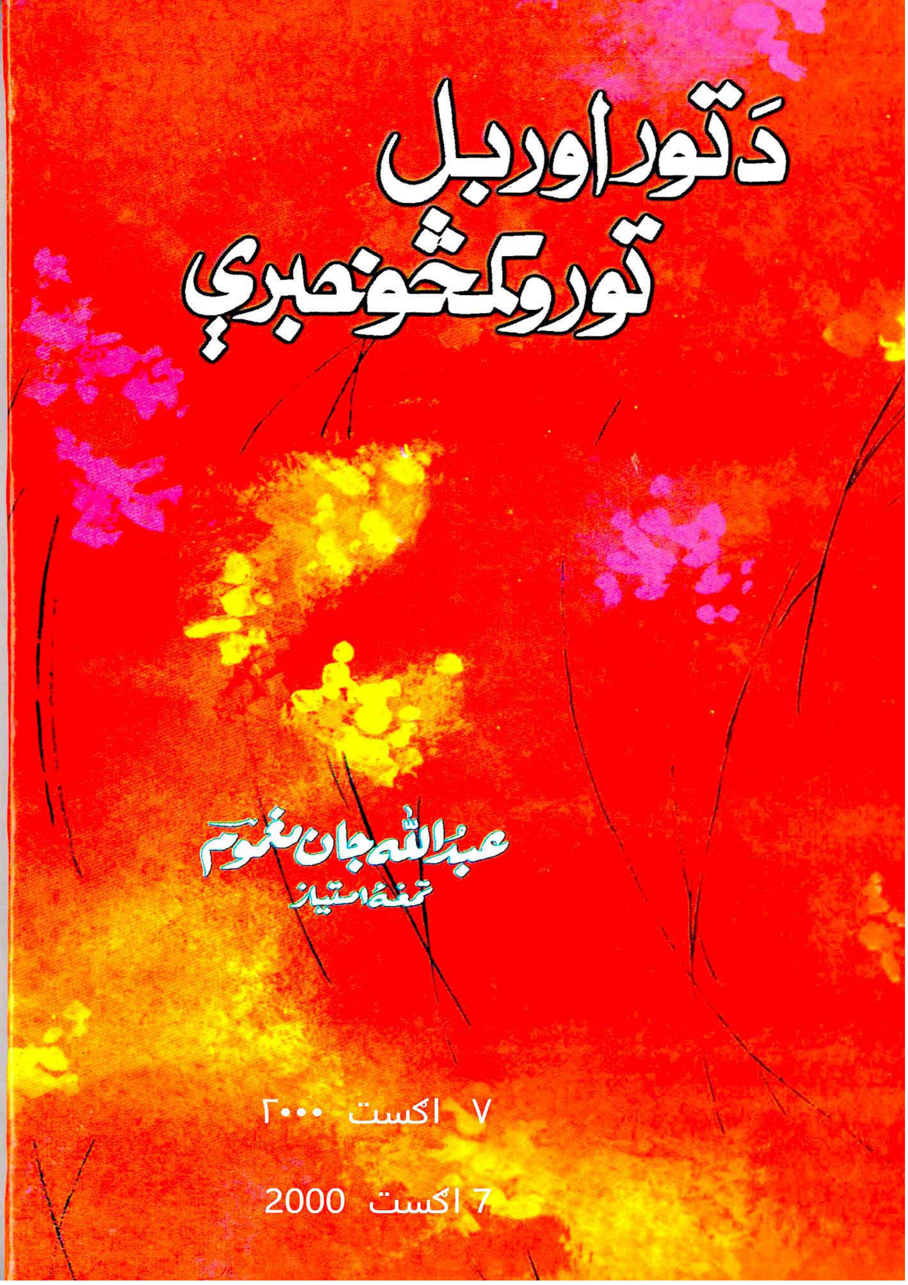

دَ تورا اوربل
توروکمخوخبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اگست ۲۰۰۰

7 اگست 2000

Ketabton.com

دَ مغموم دَ یو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعرۍ مې ستا وېښکې کوې نهٔ کمه
زما په ټوله شاعرۍ کښې تا فرحت رو نهٔ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شوندو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اوم هغه وم اداکار نهٔ ووم
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ دَ وخت یو لوئے فنکار وې
تا دَ رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو دَ نظریو په شا څویونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې زړې زړې کړم
دَ زړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه کهٔ هر څو دَ فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمه ستي مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
تور اوربل
تور وکمڅو څپې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

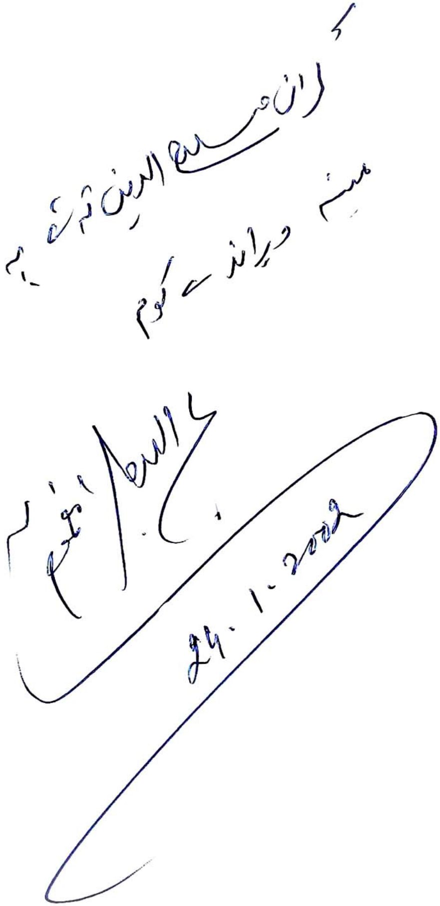

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو څپرې
څومره ځوږنې دي دَ تېرَو څپې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُولې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو څپرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترون

دَ هغو نیمګړو نیمه خوا وُ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
ښنې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اوُ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوودزی	۱۱
دَ رومانۍ شاعر (دَ لوپښتو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
دَ تور اوربل تورې وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پوټې غونډې خندا اوکړه ته		۴۰
درسې په مایاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړهٔ سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه اونرۍ کمڅې شي		۴۹
ګلان تمول ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره توېدلې بې اختیاره څڅېدلې	۵۲
تنهایي مې دي مدګرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوګورې مُسکې شي	۵۷
د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم د پازېب د شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما	۶۵
ستا د وصال په رنګینو کښې اوسم	۶۶
دا د زلفو سلسلې چې را خورې شي	۶۷
مینې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقیب چې ماله نن پېغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي د رڼا دپاره	۷۰
اوښکه خوند دې نوي ژوند دې دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي د بلبلې خیسې	۷۲
راغې ماښام ډېر د غمونو سره	۷۳
تورې تیارې راته فنا ښکارې	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ته خو به نو ژړېږمه زه	۷۵
کلی د ژړېږي څه مُسکی څونه دي	۷۶
دښې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې	۷۷
راشي راته اوګوري مُسکی نه شي	۷۹
بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې	۸۰
نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم	۸۲
بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي	۸۳
نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې	۸۵
راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه	۸۶
چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې	۸۷
چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې	۸۸
هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي	۹۰
ما په زیر زیر ورته کتلي نه شو	۹۱
خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو	۹۳
مکوه ساقي نن راته نامه کوه	۹۵
دا څو څه غم نه دے چې تېرې کړمه	۹۶
څه ژړا شي څه سلګۍ شي	۹۷
راغله غمونه جوړې نور راغله	۹۹
هغې و ښل تهمت په ما پورې شو	۱۰۰
ځکه مې دېرې پرېشانۍ شي کنه	۱۰۱
ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه	۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

که هر څو دې غم دَ حد نه په وتېر شي ۱۰۴

ستا د اوربل دا پر پشانۍ مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلېدې ته ۱۰۶

د زړهٔ تسکين په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنيا دَ اُميدونو مې څخه ورانه غوندې ښکاري ۱۱۰

ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخنې ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبىٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دي چې خندلے نهٔ شم ۱۱۴

څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شين خالۍ مې قسم ۱۱۷

دَ زړهٔ دَ غم دا نه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸

څوک ورته سور څوک ورته شين وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي دا څه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاورې شي اېرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبير ۱۲۶

وادهٔ ۱۲۷

دمه ۱۲۹

دَ خټکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

> د پېغلتوب کور دې وران او سې تل
> چې یې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مغموم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ورخور دی چې د هغه هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځینې یوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري - په پېغلې چې د پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نه شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم یې د پېغلې په وجود کښې بیا مومي - د هغه غزل ته یې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلی دی) نو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټل او د مینانو وژل یې کار دی - بې وفائي او وعده خلافي یې خاص شعار دی - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نو بتونه غبرولي دي - نو سره د دې ټولو خصوصیاتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په مخه انخښتې پېغلې ته په کاسیرو نظرونو ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مېن د ښاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو نن زمانې دومره پېښ عیث راوخوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنوعو دومره عام کړو چې د فطرت پېله انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په خسړو کښې د فطري اقتضا کانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ٭

د پېغلتوب کور دې وران اوسي تل ٭
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه یو هېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننی دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې د معصوم د دې الهامي شعر تشریح په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د معصوم شاعري هم لکه د شرق پښتونې شاعرۍ ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونې آئینه ده) معصوم د ماشوم والي راسې د رسم ورواج په سنګینو قلا کانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې د اسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لرې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال
د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه
وجه ده چې مغمومٔ پېغله یوه مجسمه ښکلا، یوه مسته نغمه ګڼي
چې تل ترتله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره
سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په
تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پېغله
ورته ښکارې - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خیال داسې سور
دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه
زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د
پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېن وجود
د رنګو او رڼا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه ئې اکثر "د ګُلې" په
نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا
د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار
او هر د حُسن او رښتین توب طلبګاری لټون کړے دے - په
رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه
"لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او
بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر
ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو
ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال"
د بنې آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثاليت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه لرې د فکري تخليقاتو يا د اوهامو او الهامو وارداتو په پيکرونو کښې لټوله او مغموم به هم ددې دنيا په ښکلو کښې لټوي. د هغه د زړه مراد د غه د نوې زمانې ښکلو پټ کړے دے هم د هغوئ نه به غواړي او لټوي به خو په د غه ښکلو کښې هغه ښکله کومه يوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نه به مومي - هم دا ښکلي، ښکلي نه ښکلي نغمې کښلے کېږي د مغموم د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصيات دي چې چرته د "مثاليت پسندۍ" او حقيقت پسندۍ رنګين اُفقونه يو ځائے کېږي. سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څه وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نه دے - څه چې وائي ليکي نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخليق کوي - هغه په خپلو نفسياتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظرياتي لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغه د شاعرۍ او ژوند پخپله د خپلو دعوو او نظريو ثبوت او لټوؤ - مغموم د شعر د ليکلو په وخت څه کيفيت محسوسوي؟ وائي چې "زه هغه وخت شعر ليکم چې څه وخت شعر ما په ليکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بيا د خپل اشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنيا و مافيها نه بې خبره يم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ دا" محسوسوم چې زما پلبلی زما په وړاندې ولاړه ده او زړهٔ ټکیا یم
د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے
کار کړے وي او ددې نه پس پیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا
بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي "

را ځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنیا او ما فیها نه
ناخبره وي - او هغه پلبلی څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو
داسې درد دے چې ددې درد د پېدا کوونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر -
زهٔ نهٔ یم پوهے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهے چې هغه
څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت نا قلاره
ساتي - زما د خیال مرکز "پېغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې
تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه
راکوي -

د مغموم د خپلو وینا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ دَ
شاعرئ" زړهٔ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د پلبلی" چې
هغه ئې حُسنِ کُل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خیال پلبلی د خیالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر
ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته به ته څه دا رسي ×

زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شا پېغلو کښې
اوسي او لټون يې هم په دغه خواږه شا پېغلو کښې کوي - او د
مونږ او قوي اميد يې نوي څکه خو وايي ×

× خو بخند ابه په مغموم يا ندي حرام کړي

يوه پېغله به په اشي جينکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته
په يو وړوکي کلي کښې چې د ارمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه
کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه
کورنۍ کښې پيدا شوے دے - نن صبا يې څه کم و زيات
۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د
هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زيات دے
چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه
وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو د پاره
قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په
حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته
وايم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم
او چرته چې فنکارانه خوبي وينم نو سندرې يې وايم دلته
زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل
لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزوري ويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مي دا چي که دَ مغموم صیب دَ وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه وُ - او چا چي دهغهٔ کلې لیدلے وي دهغهٔ د کورنۍ دسختو مذهبي پابندونه آگاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق او کړي چي دمغموم دماشوموالي په ماحول کښې هيڅ د شاعرۍ گنجائش نهٔ وُ خو سره ددې هم دمغموم طبیعت دهلکوالۍ نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چي دهغهٔ څهٔ لوبې او غزلې مي واورېدې نو دهغې ورځې نه سو دخیال او فکر ملگرتیا هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چي مغموم زما زړهٔ ته دومره را جوخت دے چي زهٔ ئې دخپل ځان نه بیل شخصیت نهٔ شم محسوسولے - اوس چي هم دَ هغه په حقله څهٔ لیکم نو لکه چي دَ ځان ستایئنه کوم - ځان خلق دهرچا نه ښهٔ ښکاري او زهٔ مغموم دَ هرچا نه ښهٔ پېژنم -

زهٔ چي مغموم باندې څهٔ لیکم یا دَ هغهٔ کلام لولم نو دهغهٔ خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مي نه - او چي ئې نهٔ شم هېرولے نو دَ هغهٔ متعلق غېر جانبداره رائې هم نهٔ شم څرگندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنگه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مي ځان دے زهٔ به ځان هېر وم
خدائېگو جهان نهٔ دے چي هېر ئې کړمه

دَ مغموم په شاعرۍ کښې دکلي دال ژوند عکس څرگند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او د هغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کېږي یا د کوټې په چت او یا بیا
د کلي د کوڅو نو د دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ؎

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږم مه زړه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

؎ چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور له چې مخکښې اوو ئیلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او مثالي هوس لري - وائي چې ؎

؎ ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلها هم راوړېږي نو وائي چې

ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم ∽
زه د ي نشه کړم په نشوکښې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي - مغموم
د پېغلتوب دَ خیلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب
ورته کل او کل څانګه نسکاري - کُل د کل په څانګه کښې ښهٔ ښکاري -
کهٔ شوکوې ئې یا بوټیوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د کل
هم د کتو د پاره پیدا ده - او یو معمولي کل هم د wordswarth
غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات وربخښي چې د بیان
نه ئې عاجزه وي - او شاید چې د غه زور احساسات په بنده
څهٔ بېهوشي غوندې راولي او څکه ئې اظهار نهٔ شي کولے -
مغموم د پېغلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به
چې wordswarth د کل په لید و محسوسولو څکه خو وائي
چې : ∽ دا پېغلتوب موخدائے نصیب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشوکښې اوسم
یوائې د پېغلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي
بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واورې نو هم ئې
فکر یو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم
وائي ∽

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
را پیدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډېږي او د سروو قطارونه ووینې د کمانۍ راشي چې کښې ښېغلې ولاړې دي - او چې څه وخت په ځو د شي او پوه شي چې دا خو ښېغلې نه دي بلکې سروې ولاړې دي نو او وائي چې دا دې سروو د چا ښېغلې ښائست او ښېغلتوب ته پام شوی وي، نو ځکه خو ښېغلې ښکارېږي ـ

ستا ښائست او ښېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښېغله جینۍ شي

حقه خو داده چې هم ښېغله د مغموم کائنات دی - ځکه خو ورته په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکاري - وائي -

ـ هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(یا) پوه یم چې سپوږمۍ د څه سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي خو نتکۍ نه شي

ښېغلو کښې د مغموم د خیال ښېغله او سبزې چې ډېرو ورېښې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

ـ ورېښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له ښېغلو ته خبرې کړي

(یا) چې رنګینې تورې راغونډې شولې
ښېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړي

مغموم سره دا خیالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر یکې نوشعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پیکې-دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوو کمڅو نه څځه بنسکلے خیال اخلې وائې چې ے

ے

بچې ئې ستا په تصورکښې کلې یکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(ایاز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېناچېل انداز منفرد قلمکار بد قسمتي دا ده چې نه هغه هومره وو پېژندلے شو نه څه او لیکلے شو څومره چې زموږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېژندلے شوي دي، باوجود د دې چې دے زموږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري۔

د مغموم صاحب د ژوند کړې کړې، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې ځلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده۔ مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي۔ څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هرڅهٔ د یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په
مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو
راسې شاعري کوي - څو ورځې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ
څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتهٔ کاله کښې ایله اوس ئې د
شاعرۍ پرو مېدے کتاب (د توره اوربل تورو کڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم
زهٔ په دې خبره وياړم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به
د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږه به ئې نهٔ وه لیدلې -
د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ پخقله مونږ مجموعي رایې داورکو
شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ دهٔ په شان شاعري
دده نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو
"صاحب اسلوب شاعر" دے، څو ګڼکار څو دا ده چې دهٔ نه پس دهٔ اسلوب
لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو
(چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سرکښې راځي) نوي نسل ځپل
کړې دي ولې یو څو دغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل
او بل د ځپلې شاعرۍ په تشهیر نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه
پاتې کړې دي نو کهٔ د سینهٔ غورو فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک
به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د
مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او موندہ شي، د غه صفت دده د
عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما ددې خبرې نه دې
ګوره هوګز دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوے،
پوهٔ او زورور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي - زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږوالے او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي -

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړه د ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم د دې پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوے سوې د ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه کانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي - هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو يا پېغله بنه مسته وه څنګ خلقو په ده د ګمراه شاعر پېلوته او الزامونه ونګول - وې به يې دے د زلفو سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شلېدلو ټکو کښې کوي - خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو - ده به وې زه د قدرت د فن ستاينه کوم ، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زه دې د دومره لوے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم - د چا سندرې چې ټول کائنات وائي - د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي - بنه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو بنه او ډېرې ښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږي و شکي شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو ختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل څوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزې دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترمې ترمې شي چې کښې مینې نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني ددنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَ دې بازار رنګ و نور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځاے څو ددغه ردې اهمیت حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ کړکړېچ نه ناوٗ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو خوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورو اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو دپوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په ښه ډول روسترګو وګټلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مينې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظريه مينه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتو او دودې د ټولونو دَ قيد وبند نه ازاد دے زهٔ دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه کښې ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په ډېره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ دَ خپل ماحول دَ کوم مست رومانى شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وښکر دے، دَ مينې شاعر دے، مينه د هغهٔ ژوند دے، بې مينې ژوند هډو په ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په څوانئ کښې يې هم ښکلي خوښېدهٔ او اوس هم د هاغه سوچ په ډيوال ولاړ دے هم هاغه تېره يې په خوله ده، هغهٔ سخت نظرياتي سړے دے دا سې نظرياتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي دا سې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي څنې نقطه چين به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے پو فکر اودرېدنې ته "ګمراهي" وائي خوزهٔ هم دغه احساس د مغموم صاحب ته ټولو لوئے برے ګڼم -

هر يو وار چې ورته ګورمه حېران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ما شومه شي کلکه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو پې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلې شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلې شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن نو ځونه هم کافي قوي دي - د هر هر شعر د ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته ویم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم مثلے شوې ده) وائي "پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس یې په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهې ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم د غه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو « شیفته » په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیابیائې کتلي لږې لږې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هډو مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدیدو شاعرانو په سړل کښې هډو په نظر نهٔ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ نارامۍ او ناروزګارۍ هغه دد غه « ښهٔ » نه بې برخې کړې دے !

دَ عبد الله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي د غه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ ستنې دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په « لوپټو »، « پېغلو »، « لالي او ګلو » باندې اودروي، او هم د غو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سېوا کړې ده !

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ "موتي له خرواره" دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولوستونکيو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ ننګیالۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي   دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګينې توتې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو يا ندې چې پېغلو سپين پړوني راپه سرکړه
د زلمو تېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې د مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او خوره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې د مغموم صاحب د مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار ده ما اونۀ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې د هغۀ د شعر د "پېغلې" د مخ نه "لوپټه" ېم کښېوکړم د نوم خط وخال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان دُدې شهزاده د غه ناوې څومره شکرپاره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کم څو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نۀ چاپ کوله)

خدای دې شته کۀ درته دروغ ووایم چې ما دا خپله شاعري نۀ چاپ کوله - هډو د چاپ کولو اراده مې نۀ وه - ځکه چې دا زما د ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما د یوسف خان اورکزي (مرحوم) او د سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وو چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي - د پښتو ادب ئې څېر کړو - دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته راوړل غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زۀ د ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړۀ کښې ما هم دا منلې وه چې زۀ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکې نسلونه به تپوس کوي چې "ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دریاندي داسې سترګې پټې کړې وې چې سره د عقل او شعور دې نېغه لار پرېښوده وه او په کندو کپرو سرشوے وې او د پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوړې وهلې وې" خو ما څۀ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، یو خوا ته دَ مخالفینو سترګي سپوږمۍ ته ښیږي او دَ ګمراهۍ فتوې وي او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اوږدېدم او دَ غزل مطلع به مې اوویله چې ....

ع یو تورې غونډۍ مُسکا چې شي ایله سروش سوزمه شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې وا لوزولې او ما له به یې دومره شاباسې راکړو چې دَ نقادانو هغه سپوږمۍ سترګې ښیږي به را نه هېرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به را نه هېرې شوې او ما سره به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې او لیکلو یو وسیله جذبات رالوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټې هال په سر اخستے وُ -

مطلع داسې وه -

ع ورپسې زلمو څوانئ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوونک کړه څهٔ له پېغلو ته خېرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نه مجبوره وي بس چې شعر واورې او
یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته اورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زړه تاو راتاو خبره نشم کولی - زړه د بهوسو
لاندې او به نه شم بو تلی زړه کنجلکه شعر ونه نشم لیکلی -
زړه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه
د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت د پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او د مشرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلی وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې او وې چې "مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه یې د هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وې چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وې چې "دا ستا شاعرۍ کښې
نشې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زه خفه د ګیر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درنه مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستې شو او زه
ستیج ته او ختم نو مولانا صیب راته او وې چې څه کنه مغموم جانه
څه لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته او وې چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بيا به درې لوپټې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د زوربل دا پرېشانۍ مزه کـه
د تورو سترګو حيرانۍ مزه کـه
هرې تورې پسې ګناه کوه
څومره توبې کېنې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صيب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کـه

درې شعرونو په اوريدو سټودنټانو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکے غونډې شو او سرې
اوڅوزولو چې کښې ستا خبره رښتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دادے چې ما څه
اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کوم
څو نيا غلے اياز داؤد زے را پسې شوے وُې چې مهٔ ويرېږه شاعري
دې چاپ کړه - روس هغه د نن نه ډېرش کاله مخوا وخت نهٔ
دے روس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو د اياز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او خپله دا اراده مې چې بیا غلې صابرشاه صابر ته څرګنده کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
پوره مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

" مغموم د رومانی شهزاده "

د دې سرخط په لوستو لاړیم شېشې ته او د ریا م خپل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښتو چټقله
زما شعرونه ډېر ستاینلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجو لې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوښتې په ذکر یاندې بحث کړے
دے - دواړه لیکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئ ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راوا خسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
خپلو شعرونو کښې ستاینلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابر شاه
دا غے نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښې راغونډې
کړې - د دغه لوښو نه يې ټول ښائسته رنګونه دا ټول
کړل او دغه پېغلې له يې د لوښو يو اوږد پړونے جوړ
کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې
دومره قدر دانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول
ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زه د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نه يم تلے - زه
د دنګو دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه يم تلے - ما
خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - د خپل چم او خپل ګاونډ
پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

؎ څه خو بانه کړه په ديوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې
خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر
کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو
بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے و - ځکه
چې د هغه په قول دا پښتنې شعر دے پښتنه پېغله په کښې
مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتنې ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا لږ څه کورونه یاد کړي دي - لږ څه کوڅې مې ښائسته دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښائسته دي او نه مې د پېښور پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوهاټ کښې خپل دا شعر پېش کوم - سه

د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکارېدې

زۀ دا دعوىٰ نۀ کوم چې زما شاعري ګڼې د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تکي په تکي برابرېده. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ ئې راته معلومې دي. څو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ځا ځا کوشش نۀ دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستلې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے کۀ دغه خبره دغه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم دغه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ماله ئې "د ډېر ښۀ" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده-

تو ګرانو او خوږو وروڼو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "توره اوربل تورو لمحو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده۔ خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ ۰ ۸ ۰ ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورځنګ روان سیندونه

سپې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښوري
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غښتني

کور په کور خونه په خونه
دښمني دي چې خودبیني

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

زور دَ زور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د حیوان په رنګ کښې رنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدایې دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځېلې ټولې ورپسې کړې

تصور چې د سرو شونډو و لاله راغلو
نو راپاڅېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لړې ځورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ږګو که څه پوه شوم
چې دې ستورو و ښکاڅاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو یو یې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدا ئې ځکه د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر کلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ځواکړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

معشوقه وا خله د ځوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبٰی اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په مابانديې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
څړتنه ريله بېکا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقيب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنيا آباده شوله
څو ته چې لاړې قيامتونه راغلل

څومره چې ما د زړهٔ شکونه ويستل
هومره مې زړهٔ کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړهٔ سره صلاح کوَمه
تا صحه بیا به ستا رضا کوَمه

دومره خبر شوی چې مئین یمه زړهٔ
نوځ قصه به درته بیا کوَمه

ددې دنیا نو ځکه بدي شم چې
خپره سپینه او صفا کوَمه

د عشق سختۍ او خنداګانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوَمه

مغموَمه تهٔ په کومو کندو سرشوې
زړهٔ خو قصه دَ خپل اشنا کوَمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سوده نشې دې منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دې منم

اوس یه محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دې منم

ستا تبنیج مکېږ او ګل ورینه خندا
د پېغلتوب څو تقاضې دې منم

د چا په شیې ورځې رنګینې وې څو
په ما رنها ورځې تیرې دې منم

دا ناصحان یې تېر ایستلې نه شي
د مغموم کلکې ارادې دې منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان مند نه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې د تنهایۍ زما
ما وې جوړې آسانې دي خو ګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدائیګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې تورې شپې کړې تا
بيا زلفې تورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکا شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې يو ادا کښې نو
خدايګو زلزلې کړې تا

لا په ديدن مور نهٔ وم
ولې د ديوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاره په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼي زلزلې دي په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښېنې اووه
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې رانغورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږګو نغوړې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایاد شي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

نو چې داغ مې په لمن باندې راڅشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا نو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کږه لار دې کږې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرم چې ستا دنيا هم او سوزوم ايره کړم
چې دې زړه خدايه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کني څه چې را ته زړه وائي هغه کړم

که سپېلي کښې مې توبو ته نيت خراب شه
دا تسبې به بيا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائيګو که خفه يم
څو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګڼه کړم

مېکده و ته څو به مه وايه ناصحه
کني ياده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
کې پوانتونه به زړه ټول ريخه ريخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کږې شي
جوړې ماته زولنې شي جوړې ماته تېرندې شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې ړو مينے دَ زړېد ونه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمعه ماته ګوري ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت ګودره شاړ شي دَ اُلفت ګودره وران شي
زلميتوب د رکښې رسوا شي خاورې ايرې د رکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَ غاړې هار شي په دې طمع طمعه طمعه
زما اوښکې ستوري ستوري ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

50

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کلکو کښې چوکه کېږي
ګلې هم سومبې سومبې شوې په لېمو کښې چوکه کېږي

سفر وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدائیګو چې ګران شي
مایوسي چې شي را ځکښې هوصلو کښې چوکه کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تکو ستورو تورو شپو کښې چوکه کېږي!

لوپټو باندې چې پېغلو سپین پړوني راپه سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

جوړ ځواني په تېر بد و شوه، علامه د بوډا توب شو
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې چوکه کېږي

اې! ګلونو یو پېغلې داسې ووې چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې چوکه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زار شه
دا ستا شونډې دا سې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوُسۍ پرې را خورې دي

هر یو سترګې ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا ټیږې ترې خدایږګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره تویېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته ووایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
تیرې هم د تیرو نه وېرېدلې یوَبنېدلې

د مینې ابتدا کښې څهٔ عجیبه شان قصه وه
زهٔ تا نه شرمېدم ګلې تهٔ ما نه شرمېدلې

مغموم څو لېونے دے څهٔ په خود نهٔ دے زړګیه
خفه ترې نه په څهٔ یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کښې ايښودو دپاره ګُلې
څو تنکي کلي او څو ګلونه راسره دي

دچا سپينه نظرې راله نه کړي د نظره
هر وختې اې ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپه دې نه کښېنې په ژړا به څنګه کې شي
څو اوښکي څو نه دي سيلابونه راسره دي

مغموم يواځې نه دې فکر مه کوه ملګري
که ته نه راسره نه يې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یو ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګي د چا مینې به پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په زوربل کښې ځان له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه تړولي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تري په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بیلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پایزیبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مئين نه وي نو
هغه دنیا د دې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې کلۍ
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګورې مُسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره پڅۍ شي

ستا ښائست او ښکلتوب ته يې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکله جينۍ شي

هر يو وار چې ورته ګورم حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې ياره ليکم
نو مصرعې د هر يو شعر دوه کمڅۍ شي

چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانې شپې پردې شي

يو د نګين غوندې غزل ترې خدايګو جوړ شي
چې ستا شوندې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خبره د مطلب مخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په میخانو کېږي نه وُ
د سرو شرابو پیمانو کېږي نه وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نه وُ

ټول ګېر چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نه وُ

ځکه پرې زه نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نه وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان تور تیارهٔ شي تور شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې د خیالونو یوه په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالیه چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خیر دے
ګرېوانونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل را شي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

مست شم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نِشته خدایګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړهٔ داسې درزېږي نه
هر څهٔ په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

واخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقراره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې تړې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدایږګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې وږمې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دادې ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زه څو اے رېباره دومره پوهے شوم
جوړې آبادېږي وېرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دې حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بيا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

ستا د پښې په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسوېلې شوم اسوېلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغوړې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا کومې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خېبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور وو چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه څنګېنې نه په څوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدایې خیر دے چې دا څه وو
هم مې سنج شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميني دې آسانې راته ګرانې کړې
تولې حوصلې مې يې حيرانې کړې

اوکړه تماشه دَ پتنګانو مې
هر يو سره شمعې حملاحکانې کړې

ستا مراوي نظر ايله تازه کړمه
مړاوې حوصلې يې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ټرکندې کړم
ته به يې ناصحه مسلمانې کړې

مينه کښې مغموم نادانې ښه وې
خدايه تولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدایګو غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کېنبې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل ځوږ راکوي

چې مې دَ زړهٔ خوښه کوله نهٔ شې
نو جوابونه ځهٔ له سپور راکوي

ستا دَ خوږو خوږو خبرو لوګي
راله په خوږ زړګي ټکور راکوي

دغه یارونه دې لږ پوهٔ کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوزې غوندې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې يو څو شو د صبا دپاره

دا زه مې چې لېونې يمه نو
يم لېونې څه مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګنې
کلي تيارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څوند دے نوے ژوند دے دې اوبوکښې
راته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپنډ شوی دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر یُې
سرې لمبې یُې بلې کړې دې سینو کښې

محفلونه دَ سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تیالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دې د لیلی خبرې
څو مره خوږې دې یاره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښائي دنیا کښې د دنیا خبرې
ناصحه پرېږده د عقلي خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښایست او د ادا خبرې

د دې دنیا څو ځکه بدې شمرم چې
کوم سپینې او صفا خبرې

ستا د پیالو مستو مستو نغمو
کړې خطا رانه رښتیا خبرې

راغې ماښام د ډېرو غمونو سره
سپينه سپوږمۍ تورو داغونو سره

ستوري پيدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدا ځکه عادت شوم قيامتونو سره

غريب شفق به څه سيالي کړي ګلې
ستا په نکريزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو یې چې ناقلاره کړمه
خدائیګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تیرې منمه ګلې
دا پرېشانۍ په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا ئې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څخېدلې روښکي
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم مه زه
غم د بېلتون کښې به کړېږم مه زه

څه خو بانه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره ټپېږم مه زه

دا مې د عشق کاملېدو دي کنه
چې د نارنج هسې زېړېږم مه زه

په حقیقت د دې دُنیا پوهې شمه
چې ادېرې سره ټپېږم مه زه

مخ دې راواړه وه دړا کړه ګلې
د زلفو ښپېو کښې دې وېرېږم مه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله ژړېږي څهٔ مُسکی خو نهٔ دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نهٔ دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
د خاماران دي څهٔ کمڅې خو نهٔ دي

ځکه خو زهٔ داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نهٔ دي

څهٔ شوه چې زهٔ ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې د څهٔ کمزورۍ خو نهٔ دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لیونۍ خو نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او بنګړې مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلېږي توروشپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې ټوکېدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

د کږې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه یې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

اداکاني چې هر څومره کوې خپل دے
څو چې کبر دې رانه شي په مغرو کښې

اراده مې د ورتللو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے ورچوي په تللو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پيدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګینی نشي

پوځیم چي سپوږمۍ دَ څهٔ سیالي کوي
میاشته شي نری شي څو ښکلی نهٔ شي

شمعه هم ژړیږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونی نهٔ شي

دا دَ غیرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې خوره چاته جولۍ نهٔ شي

مهٔ وایه څهٔ ماته دَ رېبار په خوله
ستا زما خبرې دي پردۍ نهٔ شي

نشي تسلّي د نا قــلاره زړهٔ
څو چي راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا دَ ځوانۍ دَ تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې دې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو دَ سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينې ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوښې جوړې کړې

ما دې ورکوټي شان زړګي کښې ګُلې
د ارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ اوښکو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېروم

ځمه مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نور دې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېروم

ذړهٔ مې دے ژوندے روا را دې مې هم ژوندی
نور دې لوبې تندې په ژوندونهٔ تېروم

هم ستا تصوّر را شي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې نسهٔ کور دې آباد
زهٔ ځورنه ځواني په مصلو نهٔ تېروم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز توره بلا شي

کله کله تصور کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصور د لوېشتې چې دا له را شي
د شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې د زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پوښتې غونډې مُسکا ته نه رسېږي
ټول ګلونه د چمن که په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو ویده شول په ارام شول
زه به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې د رنګينۍ ښکاري
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د ستړي زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړ غړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پیغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پیغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه
هغې پېغلې نه جوړ بيا هېره وعده شوه

دې زما ځيرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو سترګو نن داده شوه

رنګينې د لوپټې به دې سېوا شي
که زما د زړه په وينو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نيمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږه شوه

په ډرشل د پېغلتوب ئې قدم کېښو
اول ګل و اوس د ګلو يو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډېوې ښکارېدې

د خوين رښنا هغه خاورينې کوڅې
دَ کهکشان نه خد رڼګو ښې ښکارېدې

چې ستا دَ تللو ساعت رانغې ګُلې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېدې

تهٔ چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکارېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرڅه چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کېږي
زه يم روان د ژوند په هغې مرحله کېږي

هلته ستا غوږونو کېږي دوړونه په تبالی وو
دلته ځنګېدم زه د الفت په ګواره کېږي

يو پسرلے څه چې پسرلو کېږي خدائګو نشته
دومره رنګينۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کېږي

ته چې را ښکاره شي او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېږي

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
تو لې مې غو په کړې د شرابو يو کاسه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځائے شوې خدايه زړهٔ ورته حيران يم
دومره ډېر غمونه دې وړه غونډې سينه کښې

بس دے دا نيمګړې ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړهٔ په اديره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي د يو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوئے شې
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاوُ راته سر وتمکي دي اَورونه دي

نور دې هم څوک ورځې دَ چمن ګلونه اوخاندي
څوک چې په خندا زما دَ خوږ زړهٔ پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره یې حسرتونه شو
ستا په نور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس څو دَ منزل دَ رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس څو هر قدم کښې ټیندکونه دي دامونه دي

مغموم څو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زیر زیر ورته کتلې نشو
په دتهو دتهو مې ژړلې نشو

زړهٔ دَ ګناه نه ویرېږي مه ځکه
څاڅکې شراب مې هم څکلې نشو

ما وے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلې نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّي دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلې نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملې نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونونه راته شوي دي خو
دَ رقيبانو مې منلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کېنې کملې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړه
چې یو پو ته غوندې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم ځوئي د لیلی ورکړه نو
ماله جنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د زړه کله خندا شي پکښې
ما وې چې به ترخ دې خو ترسکون دې راکړو

خدایه! اول دې زړه مینه کړه او
بیا د فراق دا شواخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

95

مکوه ساقي نن راته نا مکوه
مکوه دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څه نه وېرېږو
داسې خبرې راته بیا مکوه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېږده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولی شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلی
داسې قيصې ورته ته بيا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نه دے چې تېر يې کړمه
اشنا يو خوب نه دے چې هېر يې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ايله
د غم څو ستوري وي چې شمېر يې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څه چې ډېر يې کړمه

ما يې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر يې کړمه

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېر وم
خدايګو جهان نه دے چې هېر يې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سنګار شي د غزل جوړه مطلع شي
اسویلي زما شعرونه د نېې اوښکې قافیه شي

یو نری غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایه ډیوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا ذره چاودې شمعه په بڼ دئ چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوېښتې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایږو
کله کله ستا د زلفو نیغه لاره چې کږه شي

نور زه هیڅ درنه نهٔ غواړم هیڅ ارمان مې په زړهٔ نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لو یه خدایه کهٔ پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غنظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسي چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکده شي

مونږ د ذرهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستورې را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُټهشونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړے
چې غصې نه تکه سره شي چې غصې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پښغو راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ځې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُم
پوهٔ شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو
ماوې چې ناخدایه ګوره ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نه شو
پاتې امید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندې ګنجې کړلو
د لته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنــــه
قصې راياديږي خوانۍ شي کنه

ددې دُنيا سختې مې ښوښې دي چې
هلته به ماته آسانۍ شي کنه

چې آئينه راته حيرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حيرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
يادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

تو تقاضي چې شي شروع مغموم
نو علامه بس د ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګُل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شوې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړهٔ پرهر به چې ښهٔ شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه
داسې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

راځه ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځلې شي څړيکې څړيکې
چې را په ياد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

ورشير

که هرڅو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به يې ذره نه يو ساعت له هم تنه وځي
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر و څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کړمه زه
غم ختم کم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حيران يم چې دا ذره مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ وربل دا پر پشانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کومه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځوانه ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سپینه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مېنې خنداټکو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائیګو که اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زه به خدائے ته زاري اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګڅو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
آئینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلل یو زلزله وه، ستا راتلل خو یو قیامت وُو
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وتې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څو که ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو زړو نشې ګډېږي
هسې نه چې چرته توے شي څه لږې بل څوا ړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نه وایې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې ددې ستورو سترګې سرې شي
او په زړه مې څه چل اوشي نو زړه پوے شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب په ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ځې ستا په سر چغلې کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حېران یم چې دې زړهٔ له یې نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته یادومه ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

ځکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

چې نه خو مې او نه رباب وي ګلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څخه ورانه غونډې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکاري

ډېرې حېرانۍ یې دَ هغې په مخ لیدلي دي
خدایږګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکاري

نشته دے څو شپو ئې جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه څو بورا هم سرګردانه غونډې ښکاري

داد ے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څخه ستومانه غونډې ښکاري

توبه به کړم ناصحه څو چې دور دَ مستۍ تېرشي
ځوانۍ کښې څو توبه راته څخه ګرانه غونډې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دے انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَدې قېنچو اوُ سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
نشته دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغمّوم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ بشاشت ذکر شروع شي
راپېدا شي یو جنون غونډې په ماکښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزنهٔ شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کېنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون کښې زغملې نشم

د بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کنې څه زه درته کتلې نشم

زه چې د سوال سره عادت نه یمه
ځکه څو تانه څه غوښتلې نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولې نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګلي
د آسمان ستوري را بېللې نشم

که غم دې غروي هم خوشحال یم څو
سپکه وېنا دې زه اورلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خو ښتنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما د ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې ځه خبر ئې ګلې
څه څه کانې دي دا یادونه کوي

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غوندې شوه
راسره ځُخټه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن مسته
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شيخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې ئې ځواني په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالی مې قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړی لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

پېچې سپرلي کښې تول ماحول سرور سرور شي
ما تول بیا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ دَ غم ؛ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ؛ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تور اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ؛ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسم ؛ رانه تپوس مهٔ کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګين وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپين وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنه سره دي
په سپرلي د اديرې باندې مې څه دي

هیڅ به نه وایم د مړو مړي مړه دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څه اوازې غوندې شوې
بیا په ما تېرو زما توبې دي راځه

را شه چې ښائست دې درته زه اوستایم
خدایګو آئینې تمولې ړندې دي راځه

نن که زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانۍ په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوپټې چې را له وا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا ګرېوان ته لاس کړم ته زما ته
راپېدا چې مېکدو کښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره ټوخنۍ)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي ښکلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښوښتوب مې قسم

چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غونډې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
ښته وریځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې

قسم مې ستا تورو دړغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای ګوري احسان منمه
لوی یې د غرنه په خپل ځان منمه

څو ای زما د تورو شپو ملګرې
د جدایۍ او شوګیرو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نیشه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي ښه ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
دې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړهٔ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
پوټسکے زړهٔ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته ګورے   زهٔ نا قلاره یمه
نه چې نااُمیده ګورے   زهٔ دَ بیهاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنيا نه لرې بيَله دُنيا وے زما
دا سې د نياکښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دېر دروند وي نوهم بيتے به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبير

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر او په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستوري غونډې
نا اُميدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوږ زړګي يو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پېمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبير شولې تهٔ
دَ نا مراده زړهٔ تقدير شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنيا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنيا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوان دوست سيد صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مينې او عقيدت ټوټې ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګينه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع يو آلا او کړو آلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم دَ ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع يو آلا او کړو آلا"

نن ستورې په آسمان کښې دي نښه نښه غوندې

نه صرف نښه نهٔ دي، دي ځله ځله غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډيوه ډيوه ډيوه غوندې

سهرې ته کتې نشي دي دَ زړهٔ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکاري دي بد نيته دَ بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع يو آلا او کړو آلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنده شان موده د انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څوک صابر په سر نحوره شوله
اوګوري دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته د جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خویندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې
څومره په ارمان ستا د واده د سر سهرو ته وو
څومره "تلوسه کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه په روحت په نیموشپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دژونند دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

د یکے رو پیشکش : عبدالله جان مغموم
د واده نېټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په ميدان کښې د ډمې د ګډا يوه نقشه يوه ننداره)

ګډه شې ګډېږې په ګډا کښې په خندا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته
اوخورې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته

تېښته شې کږه شې په کږه کښې بيا راسمه شې
د کسه له ستمه شې
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شې
د کسه له ستمه شې

نرۍ نرۍ ګډېږې ناګهانه په ترپکو شې
سر په کانکوچکو شې
وار درنه خطا شې وارخطا نه په چورلکو شې
سر په کانکوچکو شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته یې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یوه ادا دې د قیامت ځنبښونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هلې دلې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

ښرنګ د هر پسن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختڼکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیږګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو مېرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیانو مزکې

دَ پښتو مورې دَ پښتونه ډکې
دَ خوشحال خانٓ غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ ګُهن خاوُرې
اے دَ ختڼکو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو مېرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ ختڼکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازيان داسې تورزن راوړي

چې اباسين کښې ئې سيلاب راوستو
شاړو ميرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ [illegible] ورې دَ غيرت نه ډکې
اے دَ ختکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان آس په تا پښې ايښې دي
تا دَ شفقت نه په سينې ايښې دي

ختک زلمي تا باندې سر ايښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځيګر ايښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږمه زهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګارېږمه زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روږدې ټبرې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم ختکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library